

Posudok na doktorskú dizertačnú prácu

„Ekonomický význam Bolívie v Jižní Americe a obchodní perspektivy s Českou republikou

Autor: Shirley C. Honajzrová Banús

Oponent: . prof. Ing. Peter Baláž, PhD., Katedra medzinárodného obchodu, Obchodná fakulta Ekonomickej univerzity v Bratislave

1. Stanovenie cieľa a miera jeho splnenia, metodológia práce

Vývoj svetového hospodárstva pod tlakom celo planétarnej globalizácie búra všetky doteraz nastavené sociálno-ekonomické i spoločensko-politické hranice. Jeho nosným prvkom je liberalizácia medzinárodných ekonomických vzťahov, ktorá sa premieta do všetkých regiónov, aj keď ich kadencia a následné dosahované výsledky sú zatiaľ veľmi diferencované. V tomto procese má najzávažnejšiu pozíciu skupina rozvinutých trhových ekonomík a k nim sa rýchlo približujú novo industrializované krajiny. Úspechy najvýznamnejších krajín samozrejme motivujú aj tie ostatné k hľadanou možností ako čo najrýchlejšie zlepšiť svoje vlastné pozície. Hoci je svet rozdelený na rôzne bloky rastie intenzita bilaterálnych vzťahov medzi rôznymi krajinami, ktoré sa snažia prostredníctvom takýchto väzieb urýchľovať svoj ekonomický rozvoj. To je príklad aj Bolívie a Českej republiky, ktoré aj keď sú kontinuálnou súčasťou iných integračných blokov predsa len hľadajú cesty spoločnej ekonomickej podpory.

Doktorandka v predkladanej dizertačnej práci stanovila za jej hlavný cieľ: " *detailne a do hĺbky analyzovať súčasnú sociálno-ekonomickú situáciu v Bolívii a zistiť jej možnosti v rámci intenzívnej spolupráce na spoločných projektoch s EÚ vo všeobecnosti a konkrétne s ČR, vedúcu k naplnení vízie mnohonárodnej Bolívie.*" Tento hlavný cieľ bol doplnený o šesť čiastkových cieľov. Za hlavnú použitú metodológiu si vytýčila deskriptívno - aplikovaný prístup vychádzajúci z oficiálnych analýz a príslušnej odbornej literatúry. Svoj prínos vidí v predložení najaktuálnejších informácií, ktoré sa týkajú konkrétnej politicko - sociálnej ekonomickej a kultúrnej situácie v krajine, ako aj v skúmaní možností, ktoré krajina má, z hľadiska urýchlenia vlastného ekonomického rozvoja. Možno zvýrazniť, že autorka reflektovala pripomienky z malej obhajoby a vypracovaných posudkov a v predložennom záverečnom variante práce viac zosúladiť jej skutočný obsah s cieľovým smerovaním. Metodicky by bolo však možno užitočnejšie úvod práce smerovať viac na stručnú analýzu

celkového postavenia rozvojových krajín vo svetovom hospodárstve, ako sa táto rýchlo mení a prichádza v nej pod tlakom globalizácie a finančnej krízy k dynamickej vnútornej reštrukturalizácii a regionalizácii, čo by potom bolo vhodným východiskom pre samotnú prácu. Z tohto pohľadu však možno potvrdiť, že jej cieľ bol splnený, jej štruktúra jej celistvá a nastavená štruktúra je logická.

2. Vhodnosť použitých metód

Okrem deklarovanej metodológie je z práce zrejмый jej analyticko - syntetický charakter a využitie základných matematických prístupov. Pritom však autorka infiltruje väčšinou len prevzaté číselné informácie a tabuľkové či grafické podklady. Ich celkový rozsah je však pozoruhodný a aj po skrátení práce dosahuje stále viac ako 320 strán a desiatky strán príloh. V práci sa nepracuje s hypotézami, ale len s rozsiahly, ale fundovaným komentovaním oficiálnych údajov a číselných podkladov. Avšak aj samotná akumulácia prezentovaných aktuálnych poznatkov je v prípade z pohľadu úrovne ekonomického rastu marginálnych ekonomík zaiste náročná. Ponúka sa možnosť využiť viaceré prezentované časové rady na určitý matematický odhad budúceho smerovania bolívijskej ekonomiky. Hoci je pravdepodobne výsledkom určitej "tvrdohlavosti" autorky, že napriek odporúčaniam k malej obhajobe neskrátila významne celkový rozsah práce, alebo jej značnú časť presunula do príloh, jej rozsah je nebývalý a nie je celkom zrejmé, či kvantita nebola na úkor kvality. Podľa môjho názoru sa obrovským množstvom použitých dát a názorov do určitej miery zahmlilo celkové poslanie a ekonomické posolstvo takejto práce.

3. Zhodnotenie poznatkovej bázy

Na určite unikátnom rozsahu tejto práce (385 strán, vrátane príloh) autorka nesporne prezentuje dôkladnú znalosť všetkých významných súčastí týkajúcich sa ekonomického významu Bolívie, a to či už ide o jej konfrontáciu s ostatnými krajinami južnej Ameriky, tak aj smerom dovnútra, pokiaľ ide o analytický konkurz venovaný ťažiskovým hospodárskym oblastiam tejto krajiny. Na strane druhej si treba uvedomiť, že aj Bolívia je ekonomikou podliehajúcou celosvetovým konjunkturálnym cyklom a teda mohli používané argumenty zohľadňovať proces hlbokjej diferenciácie medzi rozvojovými krajinami a určité špecifiká, ktoré determinujú v tomto prípade aj politicko-ekonomickú pozíciu tejto krajiny. Nakoľko ide o dizertačnú prácu v ekonomických vedách, aj napriek tomu, že autorka urobila dobrý krok

vpred, v svojom obsahu si vyžaduje, aby používaný jazyk bol ekonomizovaný a aby boli eliminované rôzne novinárske výrazy a niektoré "plytké" hodnotenia.

Už v predchádzajúcom variante práce sme upozorňovali, že obsahuje veľký počet aktuálnych tabuliek a rôznych grafov, čo je síce pozitívne, no bez ich podrobnejšieho komentovania v texte a prípadného vyhodnotenia údajov čiastočne strácajú na vedeckej hodnote. Iné sú ešte z roku 2007 a aj keď sa ich počet značne znížil, predsa len (s. 242, 248, ai), bolo vhodné ich novelizovať.

Autorke sa teda v tejto práci podarilo zhromaždiť veľké množstvo údajov, ktoré dávajú širokú možnosť ich ekonomickej interpretácie. Z tohto dôvodu je na škodu veci, že si autorka nestanovila v úvode nejaké hypotézy, ktoré mohla ich prostredníctvom „testovať.“ a tým aj celú prácu zostručiť. Hoci aj v tomto stave možno vyzdvihnúť samotný fakt, že ich získanie muselo byť výsledkom značného úsilia doktorandky, predsa len bolo dobré sa nad takouto modifikáciou sa zamyslieť.

4. Vedecký prínos a originalita práce

Napriek určitej kritike pri hodnotení vedeckého prínosu tejto práce možno vyzdvihnúť fakt, že takýto objem získaných informácií o sociálno - ekonomickej pozícii Bolívie, ktorý je asi v českej i slovenskej vedeckej literatúre unikátny, vytvára dobrú možnosť na ich využitie vo vedecko - výskumnej činnosti FMV VŠE i v praxi zahraničného obchodu ČR. Pokiaľ ide o originalitu práce, tú je obťažne hodnotiť, nakoľko je práca postavená hlavne na prevzatých informáciách a poznatkoch a nie je jednoduché identifikovať mieru „pridanej hodnoty“ autorky. Nič menej veľkým pozitívom je, že predkladá obrovský objem usporiadaných poznatkov a informácií, pri spracúvaní ktorých využíva vedecké metódy práce a správne ich aj ekonomicky, i keď niekedy len stručne, aj interpretuje.

5. Aplikačné prínosy práce pre prax

Pokiaľ ide o celkové prínosy dizertačnej práce Ing. Shirley C. Honajzrovej - Banús, tak ich okrem možnosti podrobne sa zoznámiť so stratégiou a rozvojovými stanoviskami, či možnosťami bolívijskej ekonomiky, ako aj existujúcimi vnútornými väzbami, možno vidieť hlavne v kapitolách 4, 5 a čiastočne 6. Tieto časti vytvárajú významnú poznatkovú platformu o tom, kde sú, resp. kde by sa ešte mohli nachádzať určité rozvojové možnosti pre expanziu vzájomnej ekonomickej kooperácie. Hoci by sa z predložených čísiel dali vydedukovať ešte aj ďalšie významné ekonomické súvislosti predsa ich predkladaný objem je alikvotný

požiadavkám kladeným na tento druh vedeckých prác. V uvedených súvislostiach byolo vhodné zodpovedať na tieto otázky:

1. V predkladanej práci uvažujete o podpore bolívijskej ekonomiky aj cestou rastúceho exportu zemného plynu vo forme LNG do USA. Táto krajina sa však za posledné roky stala vďaka tzv. bridlicovému plynu asi najväčším jeho exportérom, čo malo dopad aj na prudké zníženie jeho exportných cien. Domnievate sa, že aj napriek tejto skutočnosti môže byť export zemného plynu pre Bolíviu efektívny a ak áno za akých podmienok?

2. Bolívia sa v mnohých aspektoch, vrátane možnej kooperácie s ČR opiera o rozsiahly export nerastných surovín. Myslíte si, že takáto rozvojová cesta je perspektívna, hlavne ak ich zásoby sú konečné?

6. Záverečné odporúčanie

Predkladaná doktorandská dizertačná práca nesporne predstavuje, či už ide o jej obsah, štruktúrou alebo závermi, posun ekonomického poznania v predmetnej oblasti. Reagovala na väčšinu pripomienok, ktoré boli v oponentskom posudku vznesené k jej prvému variantu. Toto konštatovanie však neznamená, že sa v nej neobjavujú ešte určité "rezervy". Ide hlavne o precíznejšiu špecifikáciu podmienok rozvoja zahranično-obchodnej spolupráce Bolívia - Česká republika, alebo podrobnejšie zmapovanie vplyvov podmienok GATT a WTO na jej intenzitu a rozvojové možnosti.

Predkladaný upravený a precizovaný variant dizertačnej práce podľa môjho názoru spĺňa podmienky kladené predmetnou vyhláškou na tento druh vedeckých prác. Na základe tohto konštatovania

odporúčam

predložiť ju na záverečnú obhajobu pred komisiou a po jej úspešnom priebehu udeliť doktorandke príslušnú vedeckú hodnosť.

Dátum: 20. augusta 2012

.....
podpis